

Förstudie servicepunkt Eringsboda

Inledning

Organisationen *Hela Sverige ska leva* har gett Blekinge länsbygderåd i uppgift att initiera arbetet med att få igång initiativförmågan och det engagemang som finns på landsbygden till att skapa samlingspunkter. Man kontaktade de fem Blekingekommunernas Kommunbygderåd som beslutade i vilka orter dessa servicepunkter borde placeras. I Ronnebys fall beslutades att Eringsboda och Hallabro skulle tilldelas servicepunkter. Blomstrande bygden fick uppgiften att söka bidrag från Landsbygdssamrådets utvecklingspengar till förstudien samt att övervaka studien som lagts ut på samhällsföreningarna. Eringsboda samhällsförening har tillsammans med invånarna tagit fram underlag till denna förstudie. Vi har även tagit med uppgifter från kommunens grönstrukturplan där Eringsboda samhällsförening varit en del i att skapa.

Vad ska servicepunkten innehålla?

Det är de boende i Eringsboda som har gett sina synpunkter på vad en servicepunkt bör innehålla. Samhällsföreningen tog inför Landsbygdsmässan den 7 maj 2016 fram en enkät, som delades ut och fylldes i av mässbesökarna. Enkäten fanns tillgänglig på hemsidan (www.eringsboda.nu).

Den 9 februari 2016 besökte Ronneby kommun Byahuset. Två handläggare som arbetar med kommunens översiktsplaner samt två politiker och dryga trettio kommuninvånare fanns på plats. De anteckningar som gjordes enligt SWOT-modellen, samlades in. Delar av det materialet har också vägts in i denna studie.

Innehåll som har kommit fram och som bör utvecklas för att realiseras:

- Samverkan med kommunens medborgarservice och mötesplats med kommunens landsbygdsutvecklare.
- Turistinformation och relaterad service som t.ex. stugförmedling, fiskekort och båtuthyrning.
- Lokala företag kan informera om sin verksamhet och erbjuda lokalt producerade varor till försäljning och/eller utställning.
- Station för utlämning av olika servicefunktioner t.ex. transporter till annan ort, samåkningstjänster, inköp av olika slag.
- Möjlighet till IT-stöd och administrativ service för företag, föreningar och privatpersoner, en mötesplats.
- Kontanthantering; insättning och uttagning - det finns projekt som inriktar sig på detta. Servicepunkten kan vara rätt plats för en sådan funktion.
- En fysisk person på plats som kan ge information om närområdet till turister, om lokala aktiviteter, arbeta med integrationsfrågor och ha vissa språkkunskaper.
- Lotsa och guida personer i sysselsättningsfasen och ungdomar i feriearbete eller projektanställning.
- Vara spindeln i nätet när det gäller all typ av information kring aktiviteter, företag, föreningar och all den service som erbjuds i området.
- Möjlighet att boka lokalfärdtjänst på helger.
- Anlägga en motionsslinga/promenadstig kring Togölen mitt i Eringsboda. Den kan skolan utnyttja som motionsslinga, fiske, naturstig osv.

Landsbygdens utmaningar

Kommunikation är viktigt men på landsbygden exkluderas de som inte har tillgång till en bil. Ungdomar och äldre bör få en ökad service och utmaningen ligger i att göra landsbygden attraktiv för icke bilburna invånare också. Åldersdemografin är hög och det aktualiserar än mer utmaningarna kring kommunikation.

Ungdomarna ska ha möjlighet att roa sig i staden på helgerna samt att äldre ska ha möjlighet att ta sig till centralorterna. Idag beställer man lokalfärdtjänst som fungerar relativt bra men den möjligheten finns inte på helgerna.

Integration ser vi positivt på och i Eringsboda finns möjligheter att öka ruraliseringen. Det är framförallt de nyanlända vi tänker på. Eringsboda har idag elever som bussas till skolan med gott resultat. Här finns en möjlighet till samverkan mellan kommun och Eringsboda samhällsförening för att öka inflyttningen.

De små företag som finns på landsbygden är viktiga inslag för samhället. Det är dem vi ska använda för att bistå kommunen med tjänster som måste finnas på landsbygden. Att öka företagandet genom att erbjuda lokaler och tomtmark är en möjlighet. Här har kommunen stort ansvar att påverka en positiv utveckling.

Industritomt som idag står oanvänd bör säljas och skapa nya arbetstillfällen.

Fiber är under utbyggnad i Eringsboda samhälle och inom en snar framtid kommer fiber att byggas ut i hela Eringsboda socken med omnejd. Hela arbetet med fiberprojektet har skapat en god relation med närliggande samhällen och byar. Här ligger utmaningen att fortsätta bygga upp vårt samarbete.

Eringsboda ligger nära två andra kommuner (Tingsryd och Karlskrona) och samverkan mellan kommunerna är oerhört viktig för att bidra till en ökad ruralisering. Samverkan mellan Ronneby, Karlskrona och Tingsryds kommun måste utvecklas snarast. Till exempel är turismen viktig för bygden och inom det området bör samverkan stärkas mellan kommunerna.

Olika aktiviteter i Byahuset och Färgaregården har redan förverkligats.

Samverkan med företag och kommun

Byahuset ser vi som navet i vår samverkan med företag. Idag renoveras lokalerna för närvarande, men möjligheten finns att hyra samlingslokal, inventarier och kök.

Planen är att ge administrativ service åt de boende genom att bemanna lokalen en gång i veckan. Möjlighet att träffa kommunrepresentanter och representanter från samverkande organisationer.

Vi skapar en mötesplats för företagare och kommunrepresentanter kan lyfta frågor och där nya idéer kan utvecklas. Landsbygdsutvecklaren bör ambulera runt inom kommunens servicepunkter där Byahuset i Eringsboda är en plats att använda.

Färgaregården, byns äldsta hus, utnyttjas idag av samhällsföreningen för olika aktiviteter. Byggnaden i sig är intressant i ett kulturminnesperspektiv. Föreningen har byggt en scen som bidragit till att vi idag har olika arrangemang. Här anordnas även skrivarkurser, utställningar och konst och hantverk. Till exempel arrangerar författaren Kim Kimselius skrivarkurser och här finns stora möjligheter för andra företagare att utnyttja lokalen för sin speciella verksamhet.

Samhällsföreningen planerar att ordna ett sommarkafé på gården och avsikten är att gå vidare och anordna möjlighet till Bed and Breakfast.

Samverkan - kommun och myndigheter

En service som finns i Eringsboda idag är utlåningsstationen och att samhällsföreningen utför skötseluppdrag på kommunens badplats. Vidare har fritidsgården fått ny och fräsch lokal, tack vare ett fint samarbete med samhällsföreningen. Föreningen har även kunnat ta fram en lokal fritidsledare som avlönats av kommunen. Detta är ett exempel på en kostnadseffektiv lösning tack vare samarbete.

Musikens hus är en fullt utrustad repetitionslokal som samhällets invånare kan nyttja och som skolan bedriver sin verksamhet i. Vidare har Svenska kyrkan sin körverksamhet där.

Idag har Eringsboda ett viktigt projekt igång där en rastplats planeras att anläggas. Här blir föreningens kontakt med kommun och trafikverket viktigt. Eringsboda har en genomfartsled som är farlig och inte särskilt attraktiv att nyttja för de boende i samhället. I grönstrukturplanen påpekas betydelsen av säkra platser och möjligheter för barn att ta sig till skolan och idrottsanläggningar. Kommunen bör agera genom att inleda samtal med trafikverket.

Eringsboda samhällsförening har erfarenhet av att driva egna projekt där kommunen är inkopplad, men detta kräver fackmannamässig kunskap som kommunen ska bidra med. Erfarenheten säger också att kommunen inte har möjlighet att tillgodose vår önskan tillräckligt snabbt och här ser vi möjligheten att kunna hjälpa kommunen genom ett utvecklingsbolag.

Eringsboda samhällsförening är aktiv, vilket gör att kommunen bör utnyttja och stödja föreningen än mer. Andra myndigheter kontaktar oss i olika frågor eftersom man oftast kan samarbeta och ge bidrag till föreningar istället för företag. Här vill föreningen göra mer och med stöd kommer man längre.

Kommunens landsbygdsutvecklare har nämnts tidigare men betydelsen av att ha en nära kontakt bör understrykas återigen. Kommunikation, både fysiskt och digitalt, är viktigt för att kommunen ska förstå vikten av samhällets utvecklingspotential. Här kan kommunen få information på ett snabbt och effektivt sätt vilket gör att olika satsningar kan bli mer kostnadseffektiva.

I de utmaningar som landsbygden har är lokaltrafiken viktig och tillsammans med kommunen måste vi hitta nya lösningar som är hållbara i framtiden.

Historia och statistik

Ett levande Eringsboda .

Eringsboda socken är beläget på Blekinges "översta trappsteg" och har en natur vitt skild från södra Blekinge. Naturen består av barrskog med stora stenblock och små tjärnar . Miljön är mycket tilltalande och påminner ibland om John Bauers trolska målningar.

Eringsboda socken har en total yta av 132 kvadratkilometer. Tillsammans med skogen utgör hagarna ett vackert inslag. Den av naturen kuperade terrängen har bidragit till det många sjöarna. Naturen runt Eringsboda är en del av samhället. För många av invånarna är närheten till naturen en styrka för samhället. Att en tidig vårmorgon få vistats i det sköna odlingslandskapet och lyssna till fågelkörens alla röster är att komma paradiset nära.

Jordbruk var länge den betydande näringen i Eringsboda, men marken var svårbrukad. Djurhållningen har minskat kraftigt med åren, idag är skogsbruket Eringsbodas huvudnäring.

Näringstvånget tvingade lantbrukarna att färdas till närmaste stad för att få saluföra sina varor. Tvånget avskaffades 1846, men ännu var det inte tillåtet att öppna affär närmare än 3 mil från en stad. Även denna bestämmelse slopades 1864, varvid det blev en väldig fart att öppna affärer på landet. Den första affären i Eringsboda var Elias Liljas affär. Som mest har det funnits 14 st affärer av olika slag. Idag har samhället en affär som drivs av Mustafas.

Vi bör nämna Blomstergården och gör det bäst genom att citera Georg Svensson:

Smälänningen Verner Svensson, giganten, den oeffterhärmlige, 1900-talets Eringsbodabo kom med "tomma händer" till Eringsboda mitt emellan första världskrigets slut och andra

Firma AUG. LILJEGREN
Tel. 9, ERINGSBODA, rekommenderar sitt väl sorterade lager i matvaror, specerier, delikatesser, manufaktur- och kosta varor, glas och porslän, byggnadsmaterial m. m.

KÖP EDRA MÖBLER
i K. A. NILSSONS Möbelfabrik, Eringsboda.
Telefon 26.
Tillverkar alla slags såväl enkla som förtädda MÖBLER, ävenson fullständiga HOTELLUPPSÄTTNINGAR.
Försäljer MATTOR av alla slag samt i övrigt allt som TILL BRANSCHEN HÖRER.

Skall Ni köpa RADIO?
Glöm ej TELEFUNKEN, CONCERTON m. fl. förmåliga radionärken, vilka köpes fördelaktigt hos oss. — Vi sälja ELEKTVISK ARABATT, LÄS- och BORDLAMPOR, GLÖDLAMPOR m. m.
SIXTEN ABRAHAMSSON, ERINGSBODA.
Telefon 35.
Obs! BÄST CYKLAR och LÄTTVIKTARE till förmånliga priser. Obs!

Se höstens nyheter
— hos —
Claes Franzén
SKRÄDDERI- & HERR-
EKIPERING.
Tel. Eringsboda 24.

I Charkuteriaffären,
ERINGSBODA,
finnes Ni platsens
billigaste priser.
Inneh. OSSIAN OLSSON
TEL. ERINGSBODA 15.

Centralaffären
rekommenderar sitt rikhaltiga lager av manufaktur, kappor och klänningar, dam- och herrhattar, skjortor och tricotage m. m.
Tel. 39. A. JONSSON. Tel. 39.

GYMNA denna tidnings annonsörer

världskrigets utbrott. Han kom under djupaste depressionsåren till ett litet eftersatt jordbruk i den magraste, fattigaste och eländigaste delen av Blekinge. Han tog upp kampen mot stenen men fann snart, att av stenar kunde man "göra bröd". Med utvalda naturstenar som adelsmärke och särprägel skapade han Blomstergården, Sydsveriges under flera decennier mest besökta turistmål, som blev en injektion i bygden och genererade sysselsättning också i ett betydande omland (utdrag ur Georg Svenssons skrift, Eringsboda).

Utdraget visar på betydelsen av enskilda människors innovativa lösningar och drivkraft som ger ringar på vattnet. Den tanken bör följa oss i vårt fortsatta arbete med att utveckla Eringsboda.

1929 öppnades Eringsboda brunn som kuranstalt. Denna verksamhet fortsatte ända fram till 40-talet. Efter ägarbyte startade istället barnkolloverksamhet och flyktinghem, som fortsatte till 50-talets slut. Numer är det ett välkänt dans- och nöjespalats som drar tiotusentals besökare årligen.

Bygemenskapen har alltid varit viktig för Eringsboda vilket skapat många fina traditioner som finns kvar än idag. Några exempel är skolcabaré, städdag, cykelfest, midsommarfirande, julmarknad, gökottan, sillmiddagen, återvändardagen och landsbygdmessa. Ytterligare traditioner som idag lagts till är rockfestival, allsångskvällar och ett aktivt program under Skogstokigdagarna.

Skolan har spelat en central roll under lång tid. Redan 1848 startades den första folkskolan. Den nuvarande skolan byggdes 1948 som centralskola för hela Eringsboda med omgivande landsbygd. Skolan som på 90-talet hade ca 60 st elever på låg- och mellanstadiet har 2016 fortfarande samma antal. Ett tiotal av dessa bussas dagligen från centrala Ronneby till Eringsboda. Detta har berikat skolan och är ett exempel på en lyckad integration, då eleverna som bussas är av utländsk härkomst.

Eringsboda hade år 2000, ca 370 invånare och är den ort i kommunen som inte har minskat sin befolkning mellan åren 1995 - 2000. Idag har samhället en befolkning på 299 invånare enligt Wikipedia. Vår tids samhällsomvandling påverkar landsbygden starkt negativt och därför är denna förstudie viktig för att kunna ta fram de faktorer som kan hjälpa till att vända urbaniseringen. Våra föregångare som Georg Svensson, Ingvar Svensson mfl har påtalat vikten av en "bouppteckning" för hela socknen som kan påvisa vilka värde som finns och som måste förvaltas på landsbygden.

Nuvarande service

I den beskrivning gällande service som gjorts ovan presenteras här kort en översikt av de servicefunktioner som finns idag.

- Butik med postservice, utlämning av varor från systembolaget, receptfria apoteksvaror, fiskekort.
- Fritidsverksamhet

- Förskola och skola
- Äldreboende (trygghetsboende)
- Räddningstjänst
- Distriktssköterska en dag i veckan.

Svagheter

Genomfartsleden (122:an) verkar vara nedprioriterad trots skrivelser från samhällsföreningen och återupprepade telefonsamtal.

Kommunikation - lokaltrafik

Byn är lågt prioriterad av kommunen (samverkan mellan kommunerna behöver utvecklas)

Geografiska läget gentemot Ronneby som centralort ökar känslan av utanförskap, då samhällsföreningen ofta måste påpeka frågor som kommunen ansvarar för. Denna bristfälliga kontakt missgynnar Eringsboda.

För lite nybyggnation samt bygglovsprocessen bör förkortas avsevärt.

Utdrag från Grönstrukturplanen

Riktlinjer för Eringsboda

- Förbättra skyltningen från samhället till badplatsen och idrottsplatsen vid S Åsjön.
- Förbättra kontakten för gång- och cykeltrafikanter mellan samhället och S Åsjön.
- Möjlighet finns att utveckla badplatsen med bastu, ställplatser för husbilar och uppmärkning av vandringsvägar från idrottsplatsen.
- Upprustning av "skolspåret".
- Samla aktiviteter för idrott och lek till skolområdet.
- Öka skyltning och möjlighet att koppla samman vildmarksleden med Eringsboda och Krösabaneleden.

Styrkor

En mycket bra skola med omtyckt personal.

Attraktiv miljö med möjligheter till friluftsliv för invånare och turister.

Möjlighet finns att utveckla badplatsen med bastu, ställplatser för husbilar och uppmärkning av vandringsvägar från idrottsplatsen.

Möjlighet att snabbt växa för de företag som etablerar sig här.

God kontakt med kommunens politiker och tjänstemän.

God kontakt med Länsstyrelsen.

Eringsbodas invånare har ett starkt engagemang i samhället. Det visar sig genom olika aktiviteter och de traditioner som utvecklats genom åren. Här bör nämnas årliga evenemang såsom Skogstokig, midsommarfirande, allsångskvällar, cabaréer, tipspromenader och mycket mer.

Ett femtiotal företag finns och verkar i området. Samhällsföreningen har kontakt med många av dessa. Blomstergården ligger här som ett slumrande minne av fornstora dagar och gör sig påmind om en outnyttjad resurs varje gång man kör förbi anläggningen. Var finns det kommunala intresset för Blomstergården? Kan vi låta en sådan plats bara stå och förfalla eftersom Eringsboda fortfarande förknippas så mycket med Blomstergården.

Svenska kyrkan är viktig och är en naturlig del av Eringsbodas samhälle. Skolavslutning, körverksamhet, traditionella samlingar och delaktighet i evenemang som ordnas av samhällsföreningen eller hembygdsföreningen utgör ett fint samarbete.

Vi vill betona fördelen av att finnas nära tre olika kommuner där samverkan mellan kommunerna bör utvecklas. Eringsboda har nära till många städer som skapar möjligheter.

En pågående fiberutbyggnad i Eringsboda samhälle, samt fiberprojekt igång förlandsbygden omkring Eringsboda.

Lediga affärslokaler och tomter finns.

Inflyttningen sker i första hand till de mindre byarna i kringområdet som ofta är lokaliserade till platser där skogen öppnar sig och övergår till åker och betesmark, exempelvis Gäddegöl, Broddamåla och Kolshult.

I närheten av Eringsboda finns flera turistsatsningar, som smälter väl in i landskapet, däribland Eringsboda Brunn, som är en klassisk festplats. Intill brunnen, längs med ett naturskönt parti av Nättrabyån, finns fotbollsplatsen och den idylliska badplatsen. I väster ligger Ränthemåla, Hjorthålan och Blomstergården, som alla förknippas med natur- och ekoturism. Krösnabaneleden följer den gamla järnvägsbanken genom samhället. Med hjälp av en gång- och cykelvänlig koppling västerut skulle denna kunna knytas samman med Vildmarksleden som slutar i Hjorthålan cirka 10 km väster om Eringsboda. För övrigt behöver Krösnabanan renoveras och göras mer tillgänglig, annars växer den igen.

Förslag har kommit in till föreningen om att anlägga en promenadstig kring Togölen som ligger mitt i Eringsboda, parallellt utmed väg 122.

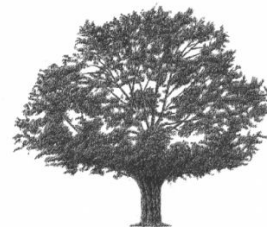
Framtid

Det finns en framtidstro i Eringsboda, särskilt då olika evenemang ordnas i byn skapas en vi-känsla. 2015 var första året som samhället på länge hade mer inflyttning än utflyttning. Skolan har genom att fler elever bussas till Eringsboda fått ett lyft som visar på att man måste tänka omvänt i frågor som rör landsbygden. Det finns kraft på landsbygden som måste tas om hand och stödjas. Samhällsföreningen har som mål att vända den negativa demografiska trenden för landsbygden. Målet har uppfyllts då man väger in fler parametrar än den demografiska.

Vi har i denna förstudie lagt grunden för projektet Servicepunkt Eringsboda. Ett projekt som är redo att tas vidare av en professionell projektledare, då vi nu kan gå in i en mer intensiv fas. Servicepunkten måste förankras lokalt i bygden och hos potentiella finansiärer. En ekonomisk analys av bärkraftigheten i ett sådant projekt måste göras. Hur ska det finansieras på kort och lång sikt?

Kontakter behöver tas med myndigheter, företag och föreningar som skulle kunna erbjuda service och tjänster som beskrivits ovan. Praktiska frågor kring lokal, utrustning, öppettider, bemanning etc, behöver konkretiseras. En budget för servicepunkten bör tas fram. Nästa steg i arbetet med projekt Servicepunkt Eringsboda är att hitta finansiering till en projektledare som kan driva projektet in i nästa fas.

Claes Wiberg och Magnus Gustafsson
Represnetanter för Eringsboda samhällsförening
2016-06-20

www.eringsboda.nu